

Kandidatuppsats

Kultur och samhällsutveckling, 180hp.

Gestaltning av flyktingar på svenska ledarsidor

- En kritisk diskursanalys av ledare i Göteborgs-Posten och Sydsvenskan

Halmstad: 2023-01-16
Nathalie Hedenström
Handledare: Heike Peter

Sammanfattning

Idag är omkring 100 miljoner människor runt om i världen på flykt från krig och förföljelse. Nyhetsjournalistikens roll är att förse människor med information, men nyhetsjournalistiken är inte alltid en neutral spegel av verkligheten. Denna studie bygger på en kritisk diskursanalys och syftet är att analysera diskursen kring syriska och ukrainska flyktingar på ledarsidorna i Göteborgs-Posten och Sydsvenskan. Teori och metod för studien bygger på Faircloughs tredimensionella modell som beskriver språkbruk utifrån tre aspekter: text, diskursiv praktik och social praktik. Denna studie fokuserar på att analysera text. Den diskursiva och sociala praktiken benämns och analyseras i mindre utsträckning. Studien visar på vissa skillnader i gestaltandet av syriska och ukrainska flyktingar, där syriska flyktingar har större tendens att framställas i en kontext av problematik och ukrainska flyktingar i behov av hjälp.

Nyckelord: Kritisk diskursanalys, flykting, ledare, Syrien, Ukraina.

Förord

Jag vill tacka min handledare Heike Peter för det varma stödet och all hjälp under processens gång. Tack för tiden du avsatt och din gedigna kunskap inom området som hjälpt mig framåt.

Jag vill även ägna ett tack åt mina vänner för ett otroligt stöd och bollplank under skrivandet.

Tack!

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
1.1 Syfte.....	6
1.2 Frågeställning	6
1.3 Centrala begrepp.....	6
2. Bakgrund	9
2.1 Syrien – inbördeskrig	9
2.2 Ukraina – rysk invasion.....	9
2.3 Sveriges flykting- och invandringspolitik	9
3. Tidigare forskning.....	11
4. Teori och metod	14
4.1 Diskurs.....	14
4.2 Diskursanalys	14
4.3 Kritisk diskursanalys	15
4.4 Fairclough tredimensionella analys.....	15
4.5 Avgränsningar	17
4.6 Urval och tillvägagångsätt.....	17
5. Analys	18
5.1 Textdimensionen	18
5.1.1 Sydsvenskan 2015.....	18
5.1.2 Sydsvenskan 2016.....	21
5.1.3 Sydsvenskan 2022.....	23
5.1.4 Göteborgs-Posten 2015.....	26
5.1.5 Göteborgs-Posten 2016.....	28
5.1.6 Göteborgs-Posten 2022.....	31
5.2 Diskursiv praktik	33
5.3 Social praktik.....	35
6. Diskussion.....	37
7. Slutsats	39
8. Vidare forskning.....	40

1. Inledning

Konflikter runt om i världen driver människor på flykt. I början av 1990-talet var minst 15 miljoner människor i världen på flykt (Svanberg & Tydén 2015:340). I maj 2022 var omkring 100 miljoner människor på flykt världen över (UNHCR 2022). För 12 år sedan startade kriget i Syrien och enligt uppskattning är idag 14 miljoner syrier på flykt (UNHCR 2023a). Den 24 februari 2022 invaderade ryska styrkor Ukraina, och nu ett år senare är 14 miljoner ukrainare på flykt (UNHCR 2023b). Flyktinginvandringen från Syrien under 2015 benämns oftast som ”flyktingkrisen”. Tillfälliga gränskontroller infördes för att minska antalet asylsökande och 2016 gick Sverige från att ha haft EU:s mest generösa asyllagstiftning till EU:s miniminivå (Migrationsverket 2022a). När det kommer till de ukrainska flyktingarna har Sverige inte infört gränskontroller, utan istället har EU aktiverat massflyktsdirektivet för första gången.

Sverige har varit ett invandrarland sedan Sverige blev ett rike. Under 1970-talet präglades Sverige av en omfattande arbetskraftinvandring, vilket ledde till att flyktinginvandring var den dominerande kategorin under 1980- och 1990-talet (Svanberg & Tydén 2005:17, 235). Under 1970-talet tog svenska tidningar oftast flyktingarnas parti i frågor rörande bland annat utvisningsärenden (2005:346). I början av 1980-talet var representationen av invandrare, flyktingar och etniska minoriteter i media relativt neutral, för att några år senare förknippas med problematik, brottslighet eller offer. Graf (2019:314) hävdar att journalistikens sätt att förenkla komplexa förhållanden kan resultera i ett perspektiv av ”vi” och ”dom”. I olika mediatextanalyser utförda efter flyktinginvandringen 2015 visar att Sveriges mediebild av flyktinginvandring var mer positiv än övrig europeisk mediebevakning. Dock visade studier som endast fokuserade på svensk mediebevakning, att negativa representationer av invandring var mer förekommande än positiva representationer. Graf hävdar att den vanligaste gestaltningen är att invandring försvagar den sociala sammanhållningen och den svenska ekonomin, samt att invandrare bidrar till kriminalitet (Graf 2019:316–317).

Eftersom kriget i Ukraina är relativt nytt saknas gedigen forskning kring hur ukrainska flyktingar framställs i media, samt forskning som skildrar medias framställning av syriska och ukrainska flyktingar. Därav intresset att se hur svenska ledartiklar framställer både syriska och ukrainska flyktingar, och se om det finns skillnader mellan de två flyktinggrupperna.

1.1 Syfte

Syftet med denna studie är att analysera hur flyktingar från Ukraina och Syrien beskrivs på ledarsidorna i två av Sveriges största morgontidningar: Sydsvenskan och Göteborgs-Posten. Centralt för studien är tidsperioderna 2015–2016 och 2022. Avsikten är att undersöka om tidningarna har använt sig av liknande flyktingdiskurs eller om flyktingdiskursen har förändrats över tidsperioderna, vad det gäller att gestalta syriska flyktingar under 2015 och 2016 och de ukrainska flyktingarna under 2022.

1.2 Frågeställning

För att uppnå syftet med studien kommer följande frågor att besvaras:

1. Hur gestaltas flyktingar från Syrien och flyktingar från Ukraina på ledarsidorna i Göteborgs-Posten och Sydsvenskan?
2. Finns det skillnader i gestaltandet av syriska och ukrainska flyktingar?

1.3 Centrala begrepp

Flykting

I internationell rätt och i internationell lagstiftning finns det regler om vem som kallas för flykting och vem som beviljas asyl. FN-konventionen 1951 om flyktingars rättsliga ställning, tillsammans med 1967 års flyktingprotokoll, definierar flykting som en person som lämnat sitt hemland på grund av förföljelse. En mer utvecklad definition av vem som anses vara flykting kommer ifrån den afrikanska konventionen 1960, som utöver FN-konventionen också anser att en flykting är en person som tvingats lämna sitt hemland på grund av ockupation, utländsk dominans eller händelser som stör allmän ordning (Nationalencyklopedin 2023a).

Asyl

Asyl är nära förknippat med flyktingbegreppet. Asyl innebär att en flykting beviljas fristad. Varje person som flyr sitt hemland har rätt att söka asyl. Inom EU gäller Dublinförordningen, vilket innebär att den som i första hand har ansvaret att avgöra en ansökan om asyl är den EU-stat som flyktingen först anlät till. Om den asylsökande lämnar det land den sökt asyl i och på nytt söker asyl i et annat EU-land, är det första landet skyldig att återta den asylsökande (Nationalencyklopedin 2023a).

Ledare

En ledare eller ledarartikel är en organiserad text, där tidningen och redaktionens politiska ståndpunkt kommer till uttryck. Ledarartikeln är oftast placerad i någon av tidningens första sidor. Ledarsidans syfte är att upplysa läsaren om dagens viktigaste och mest genomarbetade texter (Nord 2021: 53–54) En ledare är antingen signerad av tidningens egna redaktörer eller lämnas osignerad; i båda fallen representeras tidningens egna ståndpunkt.

Oberoende liberal

Båda tidningarna i denna studie har den politiska ståndpunkten ”oberoende liberal”. Oberoende definieras enligt Nationalencyklopedin (2023b) som att inte vara styrd av någon eller något för sin existens eller sitt handlande. Liberal förklaras enligt Nationalencyklopedin (2023c) som en term ”som används del som personer med allmänt öppen, tolerant och reformvänlig attityd, och dels om personer med en liberal samhällsåskådning”.

Liberalismen kan ses som en frihetsrörelse. Liberalismen förespråkar människans rätt till liv, frihet och egendom, vilket innebär att varje individ har rätt att forma sitt egna liv och rätt att både tänka och yttra sig fritt (Larsson, 2014:12). Liberalerna (U.å.a) själva uttrycker sig på sin hemsida att liberal politik handlar om att varje individ ska ha möjlighet att bestämma över sitt egna liv. Liberalerna (U.å.b) förespråkar en human och realistisk asylpolitik, vilket innebär att liberalerna anser att människor som flyr krig och förföljelse ska få hjälp. De hävdar att både Sverige och EU ska fokusera på att hjälpa de flyktingar som behöver det som mest. Liberalerna värnar om asylrätten, de vill stärka EU:s gemensamma asylpolitik och skapa fler lagliga vägar in i Europa och att fler kvotflyktingar ska få skydd.

En tidning som framställer sig som oberoende liberal kan ses som en tidning som inte är direkt knuten till liberal politik, men som ändå förespråkar liberala värderingar. Göteborgs-Posten hävdar att deras journalistik ska vara vass, sann och trovärdig, och att den ska beröra och påverka samhällsdebatten. Deras journalistik ska förklara skeende, sätta saker i dess sammanhang och guida sin publik i vardagen (Göteborgs-Posten, u.å.). Sydsvenskan beskriver deras nyhetsförmedling i alla aspekter är självständig och opartisk, och att de är en oberoende liberal morgontidning som ställer sig fri från politiska partier och andra organiserade samhällsintressen (Sydsvenskan, 2016a). Å ena sidan är en ledare inte objektiv, då en ledare uttrycker tidningen eller redaktionens politiska åsikter. Å andra sidan beskriver sig båda tidningarna som oberoende liberal, vilket kan tolkas som att de inte är en direkt informationsväg för liberala åsikter, men ändå är tidningar som i grunden ömmar för det liberala partiets värderingar.

Intresset av att välja två tidningar med samma politiska inriktning är att se om de för samma typ av flyktingdiskurs eller om de skiljer sig åt. I teorin bör de två tidningarna ha samma förhållningsätt till flyktingar och det bör också finnas kontinuitet i deras sätt att beskriva flyktingar genom de valda tidsperioderna. Därav intresset att analysera Göteborgs-Posten och Sydsvenskan.

2. Bakgrund

2.1 Syrien – inbördeskrig

I över 40 år styrdes Syrien av Assad-familjens. Majoriteten av befolkningen i landet är sunnimuslimer och Assad-familjen tillhör den religiösa minoriteten alawiter. Alawiter utgjorde omkring tio procent av Syrens befolkning och hade de mest centrala positionerna i regimen, vilket innebär att de hade en bättre ekonomisk ställning än resterande befolkning. I kombination med ökad fattigdom utbröt ett stort missnöje bland befolkningen i landet och protesterna mot Assad-familjen startade våren 2011, även känd som den arabiska våren (Svenska FN-förbundet 2022). Protesterna och upproren mot den syriska regimen avancerade till ett fullskaligt inbördeskrig, som både tagit människors liv och satt miljontals människor på flykt. En stor del av Syriens invånare har flytt till grannländer som Turkiet, Libanon och Jordanien, en del har också tagit sig vidare till Europa (Regeringskansliet u.å.).

2.2 Ukraina – rysk invasion

Konflikten i Ukraina började redan 2014 när Ryssland annekterade Krim. Ryssland motiverade sitt beslut att annektera Krim bland annat av rädslan att Krim potentiellt skulle komma att användas som en NATO-bas, efter att Ukrainas president Viktor Janukovitj avsattes i februari 2014. I november 2021 placerade Ryssland över 100 000 militärer vid den ukrainska gränsen. Ryssland krävde bland annat att Ukraina inte skulle ansluta sig till NATO och den 24 februari 2022 inledde Ryssland en fullskalig invasion av Ukraina. Kriget har inneburit att tusentals civila mist sina liv och miljontals människor har tvingats fly landet (Svenska FN-förbundet 2023).

2.3 Sveriges flykting- och invandringspolitik

Efter andra världskriget gick Sverige från att vara ett land som människor migrerade ifrån till ett land som människor migrerade till. I slutet av 1960-talet startades en ny svensk myndighet, Statens invandrarverk, som arbetade både med integrations- och invandrarfrågor; idag benämns denna myndighet som Migrationsverket. I och med det reglerades invandringen i Sverige under 1970-talet: bland annat krävdes arbetserbjudande och bostad innan invandring till Sverige samt en arbetsmarknadsprövning. Detta gällde inte flyktingar, familjemedlemmar som ville förenas eller invånare i Norden som haft rätt att bosätta sig i Norden utan särskilt tillstånd sedan 1951. Under 1980-talet infördes ett nytt system i mottagandet av asylsökande, vilket sköttes av arbetsmarknadsmyndigheten och Statens invandrarverk. 1995

gick Sverige med i EU och 2021 blev Sverige en del av Schengensamarbetet (Migrationsverket, 2022a).

Under 2010 slogs det fast att asylsökande fick lov att arbeta under handläggningstiderna om de kunde förete sin identitet. Tre år senare fick människor som vistades i Sverige utan tillstånd rätt till akutvård liksom asylsökande personer. 2013 fick alla som kom från Syrien permanent uppehållstillstånd för att sedan införa tillfälliga gränskontroller 2015 i Sverige. Regeringen föreslog ett andrum för svensk flyktingmottagning där asylreglerna under tre år skulle anpassas till EU:s miniminivå. Tanken var att minska antalet asylsökande. I januari 2016 infördes också tillfälliga identitetskontroller, återigen för att minska antalet asylsökande som kom till Sverige. Samma år kom en ny tillfällig lag som innebar att skyddsbehövande inte fick permanenta uppehållstillstånd längre. Flyktingar fick treårigt tillstånd eller skyddsbehövande i 13 månader med rätt att söka förlängning (Migrationsverket, 2022a). 2022 aktiverade EU massflyktsdirektivet för första gången någonsin, men anledning av kriget i Ukraina. Med detta direktiv krävs det ingen individuell prövning för beslut om uppehålls- och arbetstillstånd. Tillståndet är tidsbegränsat och de ukrainska flyktingarna som fått uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet har rätt att söka asyl (Migrationsverket, 2022b).

3. Tidigare forskning

I detta avsnitt presenteras tidigare forskning. Då kriget i Ukraina är relativt nytt saknas det forskning som skildrar representationen av flyktingar från Ukraina i svenska tidningar. Därför kommer det i detta avsnitt presenteras tidigare forskning om nyhetsmedia och gestaltning av invandring och flyktingar mer generellt i Sverige.

Institutet för mediastudier gav 2016 ut antologin *Migration i medierna – men det får en väl inte tala om*, där Niklas Bolin, Jonas Hinnfors och Jesper Strömbäck skrev kapitlet “Invandring på ledarsidorna i svensk nationell dagspress 2010–2015” (Bolin, Hinnfors & Strömbäck 2016:192–211). Kapitlet bygger på en kvalitativ innehållsanalys av hur ledarsidorna i Svenska Dagbladet, Dagens Nyheter, Aftonbladet och Expressen skrivit om invandring och integration under perioden 2010 till 2015. Studien fokuserar även på vilka politiska partier som diskuteras på ledarsidorna i samband med invandring och integration, samt hur invandring och integration gestaltas – positivt, negativt eller neutralt (Bolin et al 2016). Analysen visar att under den aktuella perioden var rapporteringen om invandrare och integration relativt frekvent. SD är det parti som dominerat i samtliga artiklar under perioden, med undantag från SvD, där det borgerliga blocket dominerat. Bolin, Hinnfors och Strömbäck (2016) analys visar att majoriteten av artiklarna under tidsperioden har beskrivit invandring och integration på ett neutralt sätt, dock var negativa beskrivningar om invandring och integration mer förekommande än positiva beskrivningar. Enligt författarna är SvD och Expressen de tidningar som i störst utsträckning beskriver invandring och integration negativt, medan Aftonbladet stod för den positiva beskrivningen.

Ekman och Krzyzanowski (2021) genomför en kritisk diskursanalys av media- och politisk diskurs i högerpopulismens sammanhang, som utforskar hur ledarskribenter konstruerar teman och argument kring invandring och invandrare i *Svenska Dagbladet* och *Göteborgs-Posten*. Med utgångspunkt i en komplex lägesändring av politiska prioriteringar och sociala attityder till invandring i Sverige, utgår studien från problematiken att ledarskribenter underlättar för en bredare diskursiv förändring av representationen av invandring och invandrare i media. Ekman och Krzyzanowski (2021) hävdar att detta sker genom att diskursiva element som förknippas med den populistiska extremhögern normaliseras i mainstreammedia, vilket innebär att ledarskribenter går från en fördragsam diskurs om invandring, till en mera populistisk som innehåller toner av rasism och främlingsfientlighet. Studien koncentrerar sig på hur argumenten kring invandring artikuleras genom populistiska och främlingsfientliga diskursiva element, samt konstruktionen av invandrare, hur de namnges, presenteras och vilka

egenskaper som tillskrivits dem i media. Analysen understryker att det offentliga samtalet kring invandring i Sverige befinner sig i ett komplext diskursivt skifte. Studien visar att den pågående normaliseringen sker på mikronivå, vilket innebär att det är på mikronivå som många aspekter av högerextrema språk helt eller delvis används i ledarartiklarna. Enligt författarna underlättas normalisering av nya kombinationer av olika argumentationsramar, som i sin tur möjliggör radikala tolkningar av idéer och begrepp.

Enroth's (2022) analys "EU citizens and undocumented migrants in the news: quantitative patterns of representation in Swedish media 2006–2016", bygger på en kritisk diskursanalys och social problemteori av 10 022 remisser i 5411 nyhetsartiklar. Analysen fokuserar primärt på dominerande mönster av ord som tenderar att förekomma i samband med papperslösa migranter och EU-medborgare, för att generera breda och representativa representationer av båda migrationskategorierna. Primärmaterialet i studien består av granskad korpus av artiklar publicerade i Svenska Dagbladet, Dagens Nyheter, Aftonbladet och Expressen. Syfte är att jämföra och analysera mönster för representation av EU-medborgare och papperslösa migranter i svensk press, samt hur dessa mönster relaterar till reglerande händelser under 2006 till 2016. I Sverige har en osäker ställning inför migration väckt offentlig och politisk debatt om både inkludering och exkludering till välfärdstjänster och hämmande strategier om utvisning. Papperslösa migranter och EU-medborgare som inte uppfyller kriterierna för full uppehållsrätt är ett exempel på en omtvistad migrationskategori. Massmedia har en framträdande ställning när det gäller att främja vissa perspektiv på frågor som når den allmänna uppmärksamheten (Enroth 2022). En av de slutsatserna att dra från studien är att det finns centrala skillnader i mediarepresentationen av EU-medborgare och papperslösa migranter. I jämförelse med varandra var EU-medborgare bundna till flera fattigdomsrelaterade problem, som exempelvis hemlösa eller utsatta, samtidigt som de förblev relativt anonyma. När det gäller papperslösa migranter fokuserade representationen på lösningar och rätten till sjukvård eller avsaknad av sådan, men också i teman som betecknar åtgärder eller ordningsfrågor, exempelvis deportering. Analysen visar att textmönster som kan tolkas som anomalier där papperslösa migranter kopplas till rättslöshet, och EU-medborgare till fattigdomsrelaterade problem.

Theorin och Strömbäck (2020) undersökte mediaanvändningens effekter på attityder till och uppfattningar om invandringens påverkan på samhället, attityder till olika typer av invandring och mot invandring från olika delar av världen, samt uppfattning om invandringens påverkan på det svenska samhället. För att besvara forskningsfrågorna användes beskrivande statistik för att analysera människors attityder till invandring och uppfattningar om

invandrades påverkan. Theorin och Strömbäck har använt sig av en kvalitativ trevågspanelsundersökning, som genomfördes 2014 till 2016. Analysen bygger på svar från 2 254 respondenter. Totalt sett visar resultaten att respondenterna hade en relativt positiv attityd till invandring, men att dessa attityder varierade beroende på varför människor immigrerade och varifrån de kom. Den typ av invandring respondenterna var mest positiv till var arbets- eller utbildningsrelaterad invandring, medan de var mindre positiva till flykting- och familjeinvandring. Resultaten tyder på att respondenterna hade mer positiv attityd till invandring om invandringen ansågs vara gynnsam för värdsamhället. Analysen visar också att användning av vänsterorienterade alternativa medier som är för invandring har positiva effekter, samtidigt som högeralternativmedia som är emot invandring har negativa effekter på människors attityder till migration och uppfattning om invandrades påverkan. De negativa effekterna av att använda de högerorienterade alternativa medierna som är emot invandring var starkare än de positiva effekterna av att använda sig av vänsterorienterade alternativa medier.

Det som går att tolka utifrån den tidigare forskningen är hur diskursen om invandring återfinns till största del i språket. Den tidigare forskningen visar både hur invandring framställs på ledarsidor, hur ledarskribenten konstruerar teman och argument kring invandring. Den tidigare forskningen lyfter också mönster av ord som tenderar att förekomma i samband med papperslösa migranter och EU-medborgare, samt mediaanvändningens effekter på attityder till och uppfattningar om invandringens påverkan på samhället. Utifrån den tidigare forskningen går det att konstatera att det dels finns behov av forskning om flyktingdiskursen specifikt, då den tidigare forskningen till största del handlar om invandring och migration i ett bredare perspektiv. Det saknas också forskning om ukrainska flyktingarna i svensk media, och hur ukrainska flyktingar framställs på svenska ledarsidor. Syftet med denna studie är att kunna tillföra forskning som dels beskriver hur ukrainska flyktingar gestaltas på ledarsidorna i Sydsvenskan och Göteborgs-Posten i förhållande till syriska flyktingar. Målet är se huruvida tidningarna förhåller sig till en linkande flyktingdiskurs över tidsperioderna, eller om den har förändrats.

4. Teori och metod

Denna studie bygger på en kritisk diskursanalys, mer specifikt Norman Faircloughs tredimensionella analys. I detta avsnitt beskrivs diskurs, diskursanalys, kritisk diskursanalys och Faircloughs tredimensionella analys.

4.1 Diskurs

Diskurs är ett sätt att uppfatta, beskriva och förstå den sociala verkligheten som är skapad genom olika former av kommunikation. Diskurser representerar sociala handlingar och handlingsmönster, det vill säga praktiker och relationer som potentiellt kan bidra till att konstruera eller upprätthålla olika handlingsmönster. Diskurser bidrar till att positionera individer i den sociala verkligheten och det är dessa sociala effekter som är centrala för diskursanalys (Davidson & Patel 2019:91). Diskurs enligt Fairclough bör förstås som ett avgränsat sätt att tala och skriva om ett visst fenomen, exempelvis en nyliberal diskurs eller en feministisk diskurs. Diskurs består enligt Fairclough av en samling begrepp, metaforer och kategorier som fått genomslag under vissa perioder (Svensson 2019: 53–54).

4.2 Diskursanalys

Diskursanalys bygger på strukturalistisk och poststrukturalistisk språkfilosofi, där människors öppning till verkligheten alltid passerar språket. Det är genom språket vi skapar representationer av verkligheten (Winther Jørgensen & Phillips 2000: 15). Diskursanalys behöver inte endast vara en metod för att analysera data, utan också en teoretisk och metodologisk helhet. Därför är en diskursanalys både en teori och metod där de grundläggande filosofiska premisserna måste accepteras (2000:10). Gemensamt för alla typer av diskursanalyser är att man uppfattar att samhället är något som skapas av människan genom handlingar, interaktioner och språkanvändning (Svensson 2019:18).

Diskursanalys handlar om att förstå hur språkanvändningen bidrar till att skapa, upprätthålla och även utmana social ordning. Med hjälp av diskursanalys kan både konstruktioner och normalisering av maktförhållandet i samhället studeras (Svensson 2019:21). Neutraliserade beskrivningar av omvärlden kan uppfattas som en direkt sanning och när dessa beskrivningar anses vara ett faktum, börjar de fungera ideologiskt. Makten i språket är svår att upptäcka, den påverkar och formar oss människor utan att vi förstår det (2019:24).

4.3 Kritisk diskursanalys

Relationen mellan konkret språkbruk på mikronivå och maktutövning i samhället är det som står i centrum inom kritisk diskursanalys (Svensson 2019:55). För att teoretiskt problematisera och empiriskt undersöka relationen mellan diskursiv praktik och social och kulturell utveckling har den kritiska diskursanalysen ställt upp teorier och metoder (Winther Jørgensen & Phillips 2000:66). Syftet med kritisk diskursanalys är att belysa språkets roll i skapandet och återskapandet av ojämlikheter i samhället, vilket innebär att kritisk diskursanalys eftersträvar att identifiera och analysera orättvisor och maktutövande. Målet är att utmana dominerande språkliga konstruktioner och bidra till samhällsförändring genom att bryta ner förgivettgana sanningar och ideologier (Svensson 2019:53–54).

Faircloughs angreppssätt inom den kritiska diskursanalysen anses vara den mest välutvecklade teorin och metoden för forskning om kommunikation, kultur och samhälle (Winther Jørgensen & Phillips 2000:66). Kritisk diskursanalys utforskar spänningar mellan de två olika sidorna av språkbruket, det socialt formade och det socialt konstituerande. Språkanvändning är alltid konstituerande för sociala identiteter, sociala relationer och system av kunskap och tro (Fairclough 1993:134). Fairclough menar mer specifikt att språkbruket producerar både identiteter, relationer, kunskap och föreställningssystem. Faircloughs angreppssätt är en textorienterad diskursanalys som försöker koppla samman tre traditioner: detaljerad textanalys inom lingvistik, makrosociologisk analys av social praktik och tolkande mikrosociologisk tradition inom sociologin (Winther Jørgensen & Phillips 2000: 54, 71).

4.4 Fairclough tredimensionella analys

Språkbruk är en kommunikativ händelse och Fairclough delar in det i tre dimensioner: *text*, *diskursiv praktik* och *social praktik*. Faircloughs tredimensionella modell är ett analytiskt ramverk som används vid empirisk forskning om kommunikation och samhället (Winther Jørgensen & Phillips 2000: 74).

Den första dimensionen av Faircloughs tredimensionella analys är text; här analyseras språkbruket och textens uppbyggnad, grammatik, satsbyggnad och vokabulär (Svensson 2019:56). Denna studie utgår från de grammatiska teknikerna modalitet och transitivitet.

Analysering av transitivitet innebär att se vilka objekt och subjekt som förbinds eller inte förbinds med händelser och processer. Genom att studera detta kan transitiviteten utforska de ideologiska konsekvenserna som olika framställningar kan ha. Exempelvis i en mening där agenten utelämnas ("50

flyktingar stoppas vid gränsen”) är transitiviteten i passiv form eftersom agenten utelämnas och ses därför som ett naturfenomen och ingen tillskrivs ansvar för stoppandet av flyktingarna. Denna typ av satskonstruktion fråntar agenten ansvaret genom att vikten läggs på effekten, och därmed förklaras aldrig handlingar eller processer som ledde fram till att 50 flyktingar stoppades vid gränsen (Winther Jørgensen & Phillips 2000:87).

Enligt Fairclough kan modaliteten ses som frågan om vad människor förbinder sig till när de gör ett uttalande, ställer frågor eller krav (Fairclough 2003:156). Analyser av modalitet inriktar sig på talaren eller skribentens grad av instämmande i sitt påstående eller uttalande (Winther Jørgensen & Phillips 2000:87–89). Det går att urskilja olika nivåer eller grader av modalitet, detta kallas för affinitet. Fairclough delar in affinitet i hög: säkerligen, medel: troligen och låg: möjligtvis (Fairclough 2003:170). Vilken modalitet som väljs får konsekvenser för diskursens konstruktion; exempelvis har meningen ”vatten fryser till is vid noll grader” högre modalitet än ”vatten fryser kanske till is vid noll grader”, eftersom i den första meningen är jag mer säker på mitt påstående. Olika diskurser använder olika former av modalitet. Massmedierna lägger ofta fram tolkningar som fakta genom att bland annat använda sig av objektiva modaliteter mer än subjektiva modaliteter, till exempel genom att säga ”den är” istället för ”vi anser” (Winther Jørgensen & Phillips 2000:75).

Den andra dimensionen av Faircloughs kritiska diskursanalys är diskursiv praktik. Här analyseras produktionen, distributionen och konsumtionen av texter. Diskursiv praktik innebär att förstå hur text hänger samman med andra texter (intertextualitet) och hur olika diskurser hänger samman med andra diskurser (interdiskursivitet) (Svensson 2019:56). Diskursiv praktik koncentrerar sig också på hur textförfattare bygger på redan existerande diskurser och genrer för att skapa en text, och hur textmottagaren använder förhandenvarande diskurser och genrer för tolkning av texten (Winther Jørgensen & Phillips 2000:75).

Den tredje dimensionen är social praktik, det är här de två tidigare dimensionerna text och diskursiv praktik sätts i förhållande till den bredare sociala praktiken. Social praktik har två aspekter, det första är att kartlägga relationerna mellan den diskursiva praktiken och diskursordningen som den ingår i, och den andra är att kartlägga de icke diskursiva sociala och kulturella relationer och strukturer som skapat ramen för den diskursiva praktiken (Winther Jørgensen & Phillips 2000:90). Det är i analysen av social praktik som intresset för maktrelationer och ideologkritik synliggörs. Det blir tydligt vilka maktintressen som förstärks eller utmanas genom att vissa typer av texter sprids och läses i samhället (Svensson 2019:56).

4.5 Avgränsningar

I studien görs flera avgränsningar på grund av begränsad tidsperiod och omfattning. Ledarsidor från Göteborgs-Posten och Sydsvenskan står för det empiriska materialet. Tidsperioden som analyseras är 2015, 2016 och 2022. Två ledarsidor från respektive tidningar och tidsperioder presenteras i studien, vilket ger en total av 12 ledarsidor. Dock skulle en mer omfattande analys av flera ledarsidor ge en mer representativ bild av frågeställningarna, och en annan tidsperiod kan bidra till en annan gestaltning av flyktingar. Då Faircloughs tredimensionella analys är komplex till viss del, är textdimensionen den centrala för studien. Den diskursiva praktiken kommer att beröras i mindre utsträckning och den sociala praktiken kommer att lyftas utan en ingående analys.

4.6 Urval och tillvägagångsätt

Sydsvenskan och Göteborgs-Posten är båda ledande morgontidningar och har den politiska ståndpunkten oberoende liberal. Likheter i tidningarna har betydelse eftersom de ska leverera samma typ av värdering kring flyktingdiskursen.

Med hjälp av databasen Retriever har tryckta ledarartiklar från respektive tidning och tidsperiod analyserats. För att få fram de artiklar som skrivits om flyktingar kopplat till antingen Ukraina eller Syrien användes sökord "fly*" för en bredare sökning av ordet. Detta sökord tillsammans med "Near" och "Syrien*" och "Ukraina*", gör att sökningen begränsas till att fly står nära antingen Syrien eller Ukraina i texten. Eftersom kriget i Ukraina startade 24 februari, har sökningen under dessa tre tidsperioder legat mellan 24 februari och 16 november. Denna sökning gjordes för att avgränsa information som inte var aktuell för denna analys.

De aktuella ledarsidorna för denna studie bygger på de texter som nämner fly nära respektive land flest gånger, då många ledarsidor nämner flyktingar från Syrien och Ukraina i sina texter, utan att vara huvudsyftet. Ledarartiklarna varierar i längd och 2016 är ett år med färre ledarartiklar rörande flyktingar och därför handlar inte ledaren endast om flyktingar.

5. Analys

5.1 Textdimensionen

Textdimensionen är den tyngsta delen av analysen och utgår från modalitet och transitivitet. Textanalysen är uppdelad efter tidning och tidsperiod, där utdrag ur ledarartiklarna analyseras.

5.1.1 Sydsvenskan 2015

I ledarartikeln "Asylpolitik ska vara solidarisk. I Örkelljunga och i övriga EU" (Runsten 2015-08-26), beskriver Runsten hur de syriska flyktingar tar sig över Medelhavet i odugliga båtar och att en del av dem aldrig kommer att nå Europa. 300 000 flyktingar har tagit sig till Grekland och Italien, och skribenten poängterar att "de kommer till ett EU som inte kan hantera flyktingmottagandet". Skribenten lyfter även problematiken kring brister och långa handläggningstider. Enligt skribenten är Tyskland och Sverige de EU-länder som tagit störst ansvar i mottagandet av syriska flyktingar. Fokuset i artikeln är det brev som socialnämnden i Örkelljunga har skrivit till regeringen och Migrationsverket, där Örkelljunga efterfrågar ersättning för bland annat skolkostnader och ökad geografisk spridning i mottagandet:

Örkelljunga har skrivit ett brev till regeringen där kommunen vädjar om hjälp att hantera problem i spåren av asylmottagandet. Det är ett brev som regeringen av flera skäl bör ta på allvar.

I textstyckets första mening är transitiviteten tydlig, i det att händelsen förbinds med både ett subjekt och objekt. Det är socialnämnden i Örkelljunga som har skrivit brevet och det är socialnämndens ordförande Arne Andersson (M) som undertecknat brevet. I bisatsen används ordet "bör" vilket antyder ett krav från skribenten och därmed har frasen en hög modalitet. Det går att tolka som att skribenten tar Örkelljungas problematik på allvar.

Långa handläggningstider drabbar i förstahand de asylsökande. Det försvårar integrationen, det tar längre tid att bli en del av samhället med studier, bostad och arbete - och inte ses som en börda utan som en tillgång i till exempel en kommun som Örkelljunga.

Skribenten använder sig av objektiva modaliteter som "det försvårar integrationen" och "det tar längre tid att bli en del av samhället", det med effekten att det kan uppfattas som konkret sanning. Mottagaren öppnas inte upp till egen reflektion över huruvida långa handläggningstider är anledningen till att asylsökande kan uppfattas som en börda eller tillgång.

Skribenten citerar en del av brevet i texten: ”situationen påverkar alla som bor och vistas i vår lilla kommun. Klimatet har blivit tuffare, många känner sig rädda och otrygga och med det kommer risker för ökad främlingsfientlighet, motsättningar och utanförskap”. Skribenten hävdar även att det i brevet talas om ”anmärkningsvärt svepande om ökad kriminalitet”.

Agenten i citatet av brevet är Örkelljungas kommun och i brevet framställs de asylsökande negativt; de uppfattas som en belastning för samhället delvis för att kommunen ber om ekonomiskt stöd men också för att de har mindre positiva effekter för alla människor i Örkelljunga. Ord som ”rädda och ”otrygga” framställer de asylsökande som potentiellt farliga för kommunens invånare. Ökad främlingsfientlighet och utanförskap går att tolka som att det är konkreta konsekvenser av att människor i kommunen känner sig otrygga och rädda. Ordet ”ökad” kan uppfattas som att kommunen redan präglas av dessa konsekvenser sedan tidigare. Det påpekas att kriminalitet har ökat i och med ”situationen” Örkelljunga befinner sig i, dock redovisas ingen statistik i ledartikeln vilket innebär att det är svårt att veta om det är sant eller falskt.

Det är uppenbart att kommuner som tar stort ansvar behöver bättre stöd och det är ytterst regeringens ansvar.

Transitiviteten framkommer tydligt mellan subjekt och objekt, då det är regeringen som ska bära det yttersta ansvaret att förse kommunen med stöd. Texten har en hög affinitet då skribenten instämmer med sitt påstående. Skribenten signalerar explicit att det är regeringen som bär skulden för de kommuner som tar det större ansvaret i mottagandet av nyanlända.

I ledartikeln ”Samarbeta med Turkiet. Men sluta aldrig att kritisera” (Sydsvenskan 2015-10-07) redogörs det för att Europeiska unionen är i behov av Turkiets hjälp för att påverka flyktinginvandringen in till EU. Få medlemsländer inom EU är beredda att ta större ansvar för de syriska flyktingarna. I ledaren lyfts det att EU genom en överenskommelse med Ankara ska finansiera sex nya flyktingläger. Turkiet accepterade bidraget men kräver också militärt stöd för att inrätta säkra flyktingläger i Syrien och turkiska medborgare ska kunna resa till Europa utan visum. I artikeln belyser skribenten problematiken med Turkiets president Erdoğan auktoritära styre, där en regional oro har utnyttjats för inrikespolitiska syften.

Skribenten beskriver hur Erdoğan delvis har begärt militärt stöd för att etablera säkra flyktingläger inne i Syrien, samt att turkiska medborgare ska kunna resa till Europa utan visum. Skribenten menar på att det är tveksamt

om Erdoğan får gehör för något av hans krav, men menar på att hans förhandlingsläge är starkt:

Utan ett samarbete med Turkiet har EU ytterst små möjligheter att påverka flyktingströmmen.

Transitiviteten i citatet är mellan Turkiet och EU, där EU:s möjlighet att få bukt med flyktinginvandringen från Syrien är ett samarbete med Turkiet. Modaliteten är objektiv, vilket innebär att skribentens påstående uppfattas som en sanning. Ordet ”strömmen” i flyktingströmmen kan tolkas som en metafor till en naturkatastrof, vilket betyder att någonting händer utan förmåga att kontrollera.

Flyktingar från krigets Syrien fortsätter att komma till EU och få medlemsländer är beredda att ta större ansvar för mottagandet av dem.

Citatet kan tolkas som att flyktingar från Syrien inte är önskvärda och att det är en belastning för vissa av EU:s medlemsländer. Transitiviteten står mellan syriska flyktingar och medlemsländerna i EU, vilket skapar en känsla av ”vi” och ”dem”. Medlemsländerna (vi) besitter makten att välja om de vill ta emot syriska flyktingar (dem) till landet eller inte.

”Vi omfamnar en regering som vi inte gillar”, säger en hög EU-diplomat till Financial Times.

Citatet i sig har hög affinitet då skribenten citerar en EU-diplomat. Citatet är också explicit, då det är tydligt att EU inte är på samma sida som den turkiska regeringen, men ändå är ett samarbete med Turkiet aktuellt för att hindra ett ”större” problem, nämligen att syriska flyktingar tar sig till Europa. Indirekt kan flyktingar från Syrien tolkas som något negativt eftersom EU just är villiga att samarbeta med en regering de inte tycker om.

Nu är det av största vikt att EU – trots det nya avtalet – fortsätter att kritisera Erdoğan för den inrikespolitiska riktningen han valt.

Människorättsbrott blir inte mindre allvarliga för att de begås av en regering som samarbetar med EU i stora och viktiga frågor.

Båda citaten av skribenten går att se till det faktum att Erdoğan utnyttjat den regionala oron för inrikespolitiska syften. Transitiviteten i båda citaten ställer EU mot Erdoğan och den turkiska regeringen. Affiniteten i båda citaten är hög: skribenten står bakom att det är viktigt att EU inte har överseende med det auktoritära styret även fast ett samarbete mellan EU och Turkiet sker.

5.1.2 Sydsvenskan 2016

I ledarartikeln "Bråttom för EU och Merkel" (Runsten 2016-02-24) redogörs det för varför Angela Merkel kämpar för att hitta en gemensam europeisk lösning på flyktingkrisen. Skribenten hävdar att en union med 500 miljoner invånare både kan ta emot flyktingar och hjälpa Syriens grannländer. I ledarartikeln beskrivs det också att över 100 000 flyktingar och migranter har tagit sig till Grekland och Italien, samtidigt som andra EU-länder infört ett tak för mottagande av asylsökande och bygger stängsel längs gränsen för att minska inflödet av flyktingar. Runsten påpekar att det är bråttom för EU att hitta en lösning.

Angela Merkel höll valmötet i Pirmasens, där hon sa: *"EU:s styrka är att vi har en stor inre marknad där vi kan röra oss fritt, man kan bo i ett land och gå i skolan i ett annat"*

Citatet är ett uttalande från Angela Merkel och kan tolkas som att om EU inte kommer fram till en gemensam lösning på vad skribenten benämner som flyktingkris, riskerar den fria rörligheten inom EU att fallera. Grundprincipen i den fria rörligheten är att EU-medborgare har rätt till samma förmåner som värdlandets medborgare. Citatet av Merkel i ledarartikeln har hög affinitet, då det just är ett uttalande från Tysklands förbundskansler Angela Merkel.

Runsten beskriver följande: *"Framst handlar flyktingfrågan om mänskliga rättigheter och om respekt för den internationella asylrätten. En union med 500 miljoner invånare kan både ta emot flyktingar, hjälpa till i Syriens grannländer och agera för vapenvila och fredssamtal"*.

Alla människor som riskeras att skadas allvarligt i sina hemländer har rätt till internationellt skydd. Skribentens påstående *"framst handlar flyktingfrågan om mänskliga rättigheter och om respekt för den internationella asylrätten"*, förtydligar skribenten vad som framförallt är det viktigaste, för att sedan fortsätta att beskriva att unionens 500 miljoner invånare kan göra det som krävs för att hjälpa de syriska flyktingarna. Modaliteten är objektiv och affiniteten är hög, då skribenten står bakom sitt påstående.

Runsten lyfter fram hur länder inom Europa begränsar mottagandet av flyktingar: *"Samtidigt tar enskilda länder varje dag nya steg i motsatt riktning. Österrike har infört ett tak och tar emot endast 80 asylsökande per dag. Makedonien bygger stängsel mot Grekland samtidigt som människor fortsätter att komma i båtar till Turkiet"*

Transitiviteten går att se både från citatets andra och tredje meningen, där det är Österrike och Makedonien som gör en handling mot de syriska flyktingarna. Detta går att uppfatta som att flyktingarna som kommer till dessa länder är en belastning och därför görs dessa ”åtgärder”.

”Det är verkligen en kris för barn och barnfamiljer. Vi har sett fler och fler barn som drunknat”, säger Sarah Crow, talesperson för FN:s barnorganisationen UNICEF.

Citatet i sig har hög affinitet då det är ett uttalande från talespersonen för FN:s barnorganisation. Första meningen är explicit och andra meningen ”vi har sett fler och fler barn som drunknat”, är en subjektiv modalitet vilket innebär att ”vi har sett” används istället för en objektiv modalitet som exempelvis ”det är flera barn som har drunknat”.

Angela Merkel har rätt – fortfarande. Men det är bråttom.

Citatet har hög affinitet, skribenten står bakom sitt påstående. Genom ordval som ”har rätt” håller skribenten med Merkel om att Europa måste komma fram till en gemensam lösning. Skribenten lyfter att det är bråttom, vilket kan associeras till det faktum att länder i Europa begränsar och sätter stopp för flyktingar och på så vis hämmar den fria rörligheten.

Ledarartikeln ”Tänk till om kontrollerna. Och glöm inte pendlarna” (Sydsvenskan 2016-10-20) poängterar att gränskontrollerna vid Öresund och ID-kontrollerna på tåg från Danmark som infördes för att minska inflödet av flyktingar, har fått konsekvenser. Skribenten belyser hur krävande det är för de som jobbpendlar, med ökande resetider, färre och trängre tåg och ständiga förseningar. Det lyfts att 565 pendlare kräver 25 miljoner kronor i ersättning från staten. Pendlarna har fått högre resekostnader och andra har tvingats byta arbete. I ledarartikeln förklaras det att gräns- och ID-kontroller ska hävas inom kort, men att det förmodligen inte kommer att bli av då det fortfarande är ett osäkert läge. Skribenten står bakom att det finns rimliga skäl för regeringen att eventuellt besluta om förlängning, men att det bör finnas en lösning för jobbpendlarnas problematik:

Som tidningen uppmärksammade på onsdagen kräver 565 pendlare nu 25 miljoner kronor i ersättning från staten för den privatekonomiska skada det vållats. Vissa har fått höjda resekostnader andra har tvingats byta till lägre avlönad jobb. Och förlorarna i sammanhanget är betydligt fler än så.

Transitiviteten i citatet är tydlig, det är jobbpendlarna som kräver ersättning från staten. Det är staten som ställs till ansvar för vållandet av jobbpendlarnas privatekonomiska skada. I citatet framkommer de effekter som jobbpendlarna fått dras med efter införandet av gräns och ID-kontroller. Kontrollerna ses som en börda för pendlarna och kan indirekt ses som att flyktingarna är orsaken till pendlarnas besvär. Modaliteten i citatet är objektivt och skribentens påstående kan uppfattas som en absolut sanning.

”Regeringen måste nu välja mellan att tillfredsställa antingen Sundspendlarna eller väljare som räds en ny svårhanterlig flyktingström”, framhöll politiske analytikern Göran Eriksson i onsdagens Svenska Dagbladet.

Göran Erikssons påstående har hög affinitet då ordet ”måste” används, det framställs som en sanning där regeringen måste välja mellan två olika grupper som är påverkade av flyktinghanteringen. Beskrivningen ”räds en ny svårhanterlig flyktingström” framställer de flyktingar som kommer som en belastning för det svenska samhället.

Det saknas inte skäl för regeringen att överväga förlängningen av ID- och gränskontroller. Men tillväxt och sysselsättning i Öresundsregionen ska inte behöva lida.

Skribenten instämmer med att en förlängning av ID- och gränskontroller är rimligt, men att jobbpendlare och andra aktiviteter runt Öresundsregionen inte ska lida; därmed har texten hög affinitet. Transitiviteten är mellan regeringen och de val de behöver överväga.

5.1.3 Sydsvenskan 2022

I ledarartikeln “Nu välkomnas flyktingar” (Sydsvenskan 2022-03-05) redogörs det för hur både svenska politiska partier som Moderaterna och Sverigedemokraterna, och europeiska länder som Ungern och Polen gjort en total vändning angående mottagandet av flyktingar. De ukrainska flyktingarna är välkomna, men lika öppna armar fanns det inte under den så kallade flyktingkrisen:

”Nu är det riktiga flyktingar”, sade Staffanstorps kommunstyrelseordförande Christian Sonesson (M) till Ekot, och ”det är skillnad på folk och folk” till SVT Skåne samma dag”

Louise Erixon (SD) i Sölvesborgs kommunalråd konstaterade att: ”Vi har den politik vi har, men det här är en annan fråga. Det handlar om en kris i vårt närområde”.

Båda citaten från Sonesson och Erixon är tydliga, det går inte att missförstå vad Sonesson försöker förmedla, inte heller Erixons uttalande. I citaten från Sonesson är modaliteten objektiv medans Erixons är subjektiv, då hon använder sig av orden ”vi” och ”vårt”. Affiniteten är dock låg då skribenten inte ställer sig bakom dessa uttalanden, utan mer påpekar det skift som både Sverigedemokraterna och Moderaterna har gjort angående ukrainska flyktingar, då de tidigare tillhört de som varit mest kritiska till invandring.

Men en helomvändning ska det nog ändå kallas, när flyende ukrainare nu ska tas emot med öppna armar också av dem som allra mest kritiserat den tidigare invandringen i Sverige.

Transitiviteten i texten är mellan skribenten själv och de två politiska partierna, Sverigedemokraterna och Moderaterna som nu är öppna för de ukrainska flyktingarna som kommer till Sverige. Frasen ”men en helomvändning ska det nog ändå kallas”, håller en lägre affinitet då ordet ”nog” används vilket lämnar mottagaren utrymme för egen tolkning.

Vidare i artikeln anges det att unionens massflyktsdirektiv för första gången har aktiverats och hur privatpersoner i Sverige har öppnat sina hem för ukrainska flyktingar:

På torsdagen beslutade också EU att för första gången aktivera unionens massflyktsdirektivet genom ett särskilt skydd för människor som flyr Ukraina.

Transitiviteten är tydlig mellan subjekt och objekt. Det är EU som är aktören och utför en handling för att underlätta för de ukrainska flyktingarna. Massflyktsdirektivet innebär att ukrainska flyktingar får stanna i ett EU-land i ett år utan att genomgå en asylprocess.

Rakt in i samhället, utan att behöva passera gå.

Citatet är explicit och spelar eventuellt på det välbekanta uttrycket från monopol ”gå direkt i fängelset, utan att passera gå”. I detta fall kan skribentens uttalande tolkas som att de ukrainska medborgarna direkt kan ta del av det svenska samhället utan att genomgå en asylprocess. Affiniteten i citatet är hög och i transitiviteten utelämnas aktören och endast handlingen uttrycks.

Ledarartikeln “Andrummet drabbar dem som behöver andrum nu” (Sydsvenskan 2022-03-22) lyfter hur de ukrainska flyktingarna i Sverige får

köa till Migrationsverkets mottagningskontor, då kapaciteten för att utreda ärendena inte finns till. Migrationsverket är i pressat läge och efter flyktinginvandringen 2015 har verksamheten successivt dragits ner, och nu saknas resurser för att hantera tillströmningen av ärenden, hävdas det i artikeln. Det förklaras också att Migrationsverket fått kritik från bland annat Moderaterna, som bland annat anser att kapaciteten måste höjas:

Men Migrationsverket är hårt pressat. Efter flyktingkrisen 2015 har verksamheten dragits ner år efter år och nu saknas resurser att hantera tillströmningen av ärenden. Det saknas boenden, verkets kapacitet täcker inte behovet trots att upphandlingen av tusentals platser pågår.

Textens modalitet är objektiv och affiniteten är hög; texten uppfattas som en sanning. Transitiviteten går att uppfatta mellan Migrationsverket och flyktingkrisen 2015, vilket kan ses som att den tidigare regeringen ligger till grund för att Migrationsverket idag saknar resurser.

Nu vill även de partier som tidigare varit njuiggast hjälpa Ukraina. Det är bra. Men det duger inte att politiker kritiserar myndigheter som slimmats till följd av politiska beslut. Ansvaret för det ligger hos partierna, ingen annanstans.

Transitiviteten i citatets tredje mening är tydlig mellan politiker och myndigheter. Skribenten instämmer att det är bra att politiska partier som tidigare inte varit öppna för ett generöst flyktingmottagande, nu är det. Dock anser skribenten att politiker inte ska kritisera Migrationsverket brister, då tidigare politiska beslut ligger till grund för dessa brister. I citatet finns det objektiva modaliteter, exempelvis ”det är bra”. Citatets sista mening har hög affinitet, mottagaren kan uppfatta meningen som absolut sanning.

Att vanligt folk ställer upp för medmänniskor är vackert. Men samhället kan inte förlita sig på enskild solidaritet. Flyktingmottagandet måste garanteras av institutioner med rätt kompetens, tydliga uppdrag och rätt resurser. Allt annat leder till godtycke och ryckighet, och mänskligt lidande.

Texten har hög nivå av modalitet. I meningen ”flyktingmottagandet måste garanteras av institutioner med rätt kompetens, tydliga uppdrag och resurser” används det modala verbet måste, vilket indikerar att skribenten är säker på sitt påstående. I texten visar sig också transitiviteten, där agenten kan ses vara ”vanligt folk” som skribenten förbinder med mottagandet av flyktingar. Utifrån skribentens påstående går det att tolka som att mänskligt lidande sker om institutioner inte tar ansvar över flyktingmottagandet. Orden ”vanligt folk” och ”medmänniskor” går att förstå som att vanligt folk är svenska medborgare och medmänniskor är ukrainska flyktingar, där vanligt folk blir en motpol till flyktingar och medmänniskor är individer som är likvärdiga svenska medborgare. Därmed uppfattas ukrainska

flyktingar varken som ett hot eller belastning.

5.1.4 Göteborgs-Posten 2015

I ledarartikeln "Ge oss det vi vill ha, annars..." (Birgersson 2015-10-26) beskrivs det faktum att EU vädjar till Turkiet av den anledning att de ska hjälpa till att minska flödet av syriska flyktingar in till EU. Turkiet är benägna att hjälpa EU att stärka gränserna, men i gengäld vill de ha visumfrihet och turkiskt EU-medlemskap. Skribenten ställer sig emot det faktum att Europa vill samarbeta med Turkiet, när landets president ägnar sig åt förföljelse av politiska motståndare och fängslar journalister. I ledaren påpekas det att en ny diskussion angående de juridiska och moraliska grunderna för Europas flyktingpolitik är angeläget:

Därför försöker Europa beveka Turkiet att minska inflödet, till exempel genom att förstärka kustbevakning i Egeiska havet. Det slags fysiska hinder som Europa på grund av internationella konventioner inte kan införa, hoppas man alltså på att Turkiet ska bistå med. Skillnaden mellan att mota bort flyktingar och att be någon annan göra det är på intet vis moraliskt, enbart juridiskt.

I texten är det en tydlig transitivitet, där det är EU som försöker beveka Turkiet för att minska inflödet av flyktingar till Europa. Skribenten framställer informationen som ren fakta och ingenting i texten påvisar någon slags osäkerhet, vilket innebär att texten har hög affinitet och mottagaren kan på så vis ha svårare att göra en egen tolkning. I textens sista mening uttrycks det "mota bort flyktingar" och "intet vis moraliskt, enbart juridiskt", är det inte fråga om att skribenten står bakom att mota bort flyktingar, utan snarare påpekar att be någon annan mota bort flyktingar inte är moraliskt. Detta kan ge en uppfattning om att flyktingar från Syrien är en belastning för europeiska länder.

I artikeln beskrivs det att Angela Merkel rest till Istanbul för att diskutera flyktingsituationen. Skribenten menar på att det är bra, att det är viktigt att uppnå någon form av samförstånd med Turkiet, som är ett av de länder som många flyktingar reser till för att komma vidare in i Europa. Dock påpekar skribenten att Turkiet ägnar sig åt utpressning:

Efter förra veckans möte verkar det dock som att Turkiet kan tänka sig att hjälpa EU att stärka gränserna. I gengäld har Merkel lovat snabba förhandlingar om visumfrihet och turkiskt EU-medlemskap. Det borde ha sänt ett ramaskri genom hela Europa.

Modaliteten i texten håller en lägre sanningsgrad, då ord som "verkar" som återfinns i textens första mening och "borde" i textens sista mening, vilket

innebär att påståendet inte direkt uppfattas som en sanning.

Vi behöver en ny diskussion om de juridiska och moraliska grunderna för Europas flyktingpolitik, och det omgäende.

Modaliteten är både subjektiv och explicit i texten, på det sätt att ”vi behöver” används istället för ”det behövs” och explicit för att det är tydligt vad skribenten påpekar. Transitiviteten är passiv då agenten är otydlig eftersom ”vi” används istället för exempelvis Europa. Affiniteten i texten är hög då skribenten står bakom sitt påstående.

I ledarartikeln ”Gemensamt ansvar behövs” (Cwejman, 2015-09-07) beskriver skribenten att ansvarsfördelningen av flyktingmottagandet och den humanitära hjälpen är ojämn. Fyra miljoner syriska flyktingar har registrerats eller väntar på att registreras av FN:s flyktingorgan UNHCR och 11 miljoner människor är på flykt. I ledaren påpekas det att länder som Qatar, Förenade Arabemiraten och Saudiarabien inte har erbjudit sig att ta emot flyktingar. De största mottagarländerna för syriska flyktingar är relativt fattiga länder, exempelvis Libanon, Jordanien och Egypten. Skribenten förklarar att 95% av de syriska flyktingarna befinner sig i dessa länder och inte i Europa eller Gulfstaterna. I artikeln belyses också det faktum att den ojämna fördelningen även märks i Europa:

Situationen är så allvarlig att den kräver internationell samling. Det behövs mer pengar för att öka flyktinglägrens kapacitet. Och fler länder måste, även om det bara är tillfälligt, ta emot syriska flyktingar. I nuläget är ansvarsbördan mycket ojämnt fördelad.

Texten har hög affinitet då ord som ”kräver” och ”måste” används. Modaliteten är objektiv vilket ökar sanningsgraden i texten. Att texten använder sig av normalisering, innebär att agenten är nedtonad och processer och handlingar understryks. Ordet ”ansvarsbörda” kan tolkas som negativt, då situationen om fördelning och ansvar för de syriska flyktingar benämns med börda.

Att länder i Syriens närområde inte tar något ansvar alls är ett problem. Att ansvarsbördan i Europa för flyktingmottagandet också är ojämnt är ett annat. Men det är inte bara en fråga om flyktingmottagande. Det mest akuta problemet är att 95 procent av flyktingarna bor i underfinansierade och trånga flyktingläger. En ny Marshallhjälp behövs för att avhjälpa situationen.

Återigen används ordet ”ansvarsbördan”, det framställs som en bestämd kunskap om att det är en börda och på så vis kan uppfattas som en sanning

hos mottagaren. Transitiviteten står emellan länderna i Syriens närområde och de länder i Europa som inte tar sitt ansvar och de syriska flyktingarna. Modaliteten i texten är objektiv vilket ger en uppfattning om att det är ren fakta, exempelvis lämnar textens sista mening ingen egen reflektion för mottagaren huruvida en ny Marshallhjälp behövs eller inte.

Varför tillåter vi att flyktingmottagandet är så enormt ojämnt fördelat? Och den kanske viktigare frågan, varför tar några av världens rikaste stater, som dessutom ligger mycket nära Syrien, knappt ansvar alls, vare sig för mottagande eller för finansiering av katastrofhjälpen?

Modaliteten är låg då skribenten ställer retoriska frågor och använder sig av ord som ”kanske” och ”varför”, detta ger mottagaren större utrymme att reflektera själv. Transitiviteten i texten är mellan de rika staterna i närområdet av Syrien och de syriska flyktingarna, där dessa länder inte är villiga att hjälpa till.

5.1.5 Göteborgs-Posten 2016

I ledarartikeln “Stärk EU:s yttre gränser” (Ismail 2016-03-09) lyfts den nya åtgärden Europa och Turkiet enats om, angående hanteringen av pågående flyktingströmmar från Syrien. Åtgärden syftar till att de flyktingar som tagit sig över Medelhavet till Grekland ska avvisas till Turkiet, och syriska flyktingar ska fördelas från Turkiet till EU. I gengäld får turkiska medborgare lov att resa och vistas i EU utan visum. I ledaren beskrivs att överenskommelsen fått kritik, då Turkiets regering både attackerar den fria pressen och utövat krig mot kurderna i östra Turkiet och norra Syrien. Skribenten håller dock med om att ett samarbete mellan EU och Turkiet är nödvändigt, då EU:s yttre gränser kollapsat:

Flyktingkrisen, och de illegala flyktingsmugglare som transporterar migranter på farliga havsrutter, har dock tvingat fram en situation där Europa ledare måste förhandla med Turkiet. Annars riskerar den inre rörligheten inom EU att bryta samman.

Citatet har hög affinitet: ordet ”måste” antyder på att de inte fanns något annat alternativ för Europas ledare än att förhandla med Turkiet. Transitiviteten kan tolkas som att EU:s ledare är agenten, då de måste förhandla med Turkiet för att inte riskera den fria rörligheten inom EU.

Skribenten beskriver i artikeln hur den fria rörligheten inom EU har ersatts av allt fler kontroller. Skribenten menar på att Schengensamarbetet sakta men säkert börjat uppluckrats:

Den rödgröna regeringen gjorde en dramatisk kovändning i migrationspolitiken i vintras - med bland annat ID-kontroller och tillfälliga uppehållstillstånd – i syfte att göra Sverige mindre attraktivt för flyktingar och en rad EU-länder har infört liknande åtgärder.

Texten har hög affinitet då skribenten står bakom sitt påstående och använder sig av objektiv modalitet, som ger mottagaren uppfattningen om att det är konkreta fakta. I texten förbinder den rödgröna regeringen med införandet av ID-kontroller och tillfälliga uppehållstillstånd. ”I syfte att göra Sverige mindre attraktivt för flyktingar”, kan uppfattas som att de flyktingar som kommer är en börda, och där av behövs de både kontroller och tillfälliga uppehållstillstånd för att minimera belastningen.

”Tiden för oreglerad migration till Europa är över” sade Europeiska rådets ordförande, Donald Tusk, efter toppmötet. Så måste det bli om den fria rörligheten inom EU ska bevaras.

Citatet från Donald Tusk har hög affinitet, eftersom Donald Tusk är ordförande för Europeiska rådet. Skribenten instämmer med Tusk och genom att använda ordet ”måste”, utesluts egen reflektion hos mottagaren och skribentens påstående framförs som sanning. Skribentens påståenden om att den oreglerade migrationen till Europa måste stoppas och att den fria rörligheten står på spel, kan uppfattas som att de syriska flyktingarna hämmar den fria rörligheten och därmed utgör ett hot för Europa och Sverige.

I ledarartikeln “Asylrätten har blivit förlegad” (Boström 2016-07-18) berättas det om hur den svenska debatten i stort sett endast har talat om en flyktingkris, om vilket skribenten av ledaren påstår att ”det leder tankarna fel”. Skribenten lyfter att inbördeskriget i Syrien haft en väsentlig del i ökningen av antalet migranter, men att de aldrig varit i majoritet bland asylsökande i Sverige. I artikeln redogörs det för att antalet flyktingar i världen har ökat dramatiskt och utöver dessa finns ett stort antal människor som söker sig till ett bättre liv, i de rikare delarna av världen. Enligt skribenten är en ytterst liten del av det vi i dagligt tal kallar för flyktingar, som är det i juridisk mening och skribenten påpekar att handläggarna på Migrationsverket i princip har en omöjlig uppgift med att avgöra vem som flyr eller migrerar till Sverige på rätt grunder. Skribenten anser att asylrätten är förlegad och inte matchar dagens verklighet:

På kort tid ska handläggarna bedöma om en bakgrundsberättelse är trovärdig, för verkets tjänstemän är det förstås enklare att fria än fälla av en mängd skäl. Liksom falska pass finns berättelser dessutom att köpa, eller att hitta på nätet för den som är hågad.

Transitiviteten går att finna i texten: det är handläggarna som är agenten och de är dem som behöver avgöra huruvida en historia eller ett pass är äkta eller inte. Uttrycket ”hellre fria än fälla” är en straffrättslig princip, detta kan tolkas som att en handläggares uppgift liknas vid en advokats i en rättsal. Affiniteten är hög då skribenten påstående framställs som en sanning.

Skribenten menar på att incitamenten för den asylsökande är jättestarka att maximera sina chanser och menar på att det inte är någon poäng att moralisera över det. Skribenten påpekar att skilja en sann historia från en falskt många gånger handlar om gränsfall där vissa delar av historien stämmer:

Självfallet är inte alla flyktingar bedragare. Men det är en vanföreställning att det lätt skulle gå att urskilja en sann historia från en falsk.

Trots att skribenten är objektiv i första meningen och tydliggör att alla flyktingar inte är bedragare, kan texten ändå uppfattas som att övervägande flyktingar är det. Ordet ”vanföreställning” förstärker uppfattandet om att det är svårt att urskilja en sann historia mot en falsk, vem som är ”riktig” flykting eller inte. Det går att tolka som att många flyktingar använder sig av falska historier. Affiniteten i texten är hög, då skribenten uttrycker sig som att e som skrivs är ren fakta och sanning.

Hur som helst bör vi göra upp med idén om att ”riktiga” flyktingar lätt kan urskiljas från andra i dagens värld.

Det modala hjälpverbet ”bör” insisterar på att det är något vi borde göra och inget vi måste, så därför är affiniteten lägre än om skribenten valt ordet ”måste”. Mottagaren av texten kan således göra en egen tolkning huruvida vi behöver göra upp med idén om att ”riktiga” flyktingar kan urskiljas eller inte.

Asylrätten måste ersättas av ett kvotsystem – kombinerat med permanenta europeiska insatser till flyktingläger i krisområden. De kan även behöva skyddas militärt. Moraliskt, socialt och politiskt är detta faktiskt den enda hållbara vägen framåt.

I textens första mening används modala verbet ”måste”, vilket gör att skribentens påstående uppfattas som sanning. Meningen “de kan även behöva skyddas militärt” har lägre affinitet än den första meningen då skribenten skriver ”kan även behöva”, vilket tolkas som att skribenten inte är helt säker på sitt påstående då det inte framförs som ett krav. Den sista meningen är objektiv och skribentens påstående om att detta är den enda hållbara vägen framåt, lämnar inte mottagaren till egen reflektion.

5.1.6 Göteborgs-Posten 2022

I ledarartikeln “Underskatta inte den nya flyktingkrisen” (Boström 2022-03-11) uppges det att över två miljoner människor flytt över gränsen från Ukraina till Europa på två veckor. Skribenten ser det som självklart att Europa ska ta sitt ansvar och ge skydd åt flyktingarna, men att Europa behöver ha i åtanke att Ukraina redan före kriget är ett land med sociala problem. I ledaren förklaras att Ukraina är ett av Europas fattigaste länder, med hög korruption och kriminalitet. Folkhälsan är katastrofal hos delar av befolkningen och 2018 var hälften av alla mässlingsfall i Europa registrerade i Ukraina. I artikeln lyfts dock att detta inte behöver vara ett problem, så länge länderna i EU gör rätt från början och räknar med behovet av de omfattande insatser som behövs. I artikeln påpekas också att integrationen kan bli ett omfattande projekt om det skulle bli så att ukrainska flyktingar inte kan återvända:

Det är självklart att Europa har ett särskilt ansvar för att ge skydd åt flyktingar från ett krig på vår kontinent. Det är inte konstigare än att Turkiet tog emot närmare tre miljoner flyktingar från grannlandet Syrien under inbördeskriget där. Närhetsprincipen är både praktiskt och moralisk försvarbart.

Transitiviteten i den första meningen går att urskilja: Europa är agenten som tar ett ansvar för flyktingar från Ukraina. Skribenten jämför situationen med hur Turkiet tog emot flyktingar från Syrien. “Vår kontinent” och “närhetsprincipen är både praktisk och moralisk försvarbart” kan implicit tolkas som att den geografiska platsen flyktingar kommer ifrån har betydelse.

Kulturellt och geografiskt ligger Ukraina närmare oss än Mellanöstern och Afrika. Men Ukraina är – och var även innan kriget – ett land med enorma sociala problem. Detta måste Europas ledare vara medvetna om då det kommer att påverka möjligheten att ta hand om dessa människor, och i förlängningen även flyktingopinionen.

Återigen poängteras det att Ukraina ligger närmare rent geografiskt än Mellanöstern och Afrika, och kulturellt är ukrainare närmare Europas kultur. Transitiviteten i första meningen kan tolkas mellan Ukraina och Mellanöstern, samt Afrika, vilket kan uppfattas som att det finns en avgörande skillnad mellan människor. Skribenten uppmärksammar Ukrainas sociala problem men inte i den utsträckning att Europa inte bör ta emot de ukrainska flyktingarna. Texten har hög affinitet, dels för att texten är objektivt skriven och dels för att ord som ”måste” används; det ger texten en hög sanningsgrad.

På lång sikt kan befolkningstillskottet ha positiva effekter för unionen då många ukrainare har bra grundutbildning och vill göra rätt för sig.

Här framställs ukrainska flyktingar positivt och som en framtida resurs. Dels används ordet ”befolkningstillskott” och inte flyktingar och att skribenten hävdar att de ukrainska flyktingarna har god grundutbildning och vill göra rätt för sig. I detta fall går det att tolka att flyktingar med en god grundutbildning och som vill göra rätt för sig är mer värda att hjälpa, än en flykting vars grundutbildning inte är god. Trots att skribenten lyfter de sociala problemen med sjukdomar och kriminalitet som Ukraina präglas av, väger det faktum att de har god grundutbildning över dessa sociala problem.

I ledarartikeln “Börja diskutera Nato nu!” (Hjärne 2022-03-20) redogörs det för de mänskliga tragedierna i Ukraina och om hur världen har förändrats med kriget. Skribenten förklarar att Europa upplever den största flyktingvågen sedan andra världskriget, tre miljoner människor är på flykt. Enligt artikeln har Polen tagit emot 1,5 miljoner flyktingar från Ukraina och Moldavien, som är Europas fattigaste land, har tagit emot över 100 000. Till Sverige kommer dagligen 4000 ukrainare. Förutom att artikeln förklarar hur EU:s massflyktsdirektiv har aktiverats, beskrivs det också hur människor runt om i Europa visat både solidaritet och hjälpsamhet. Det påpekas även i artikeln hur det tog lång tid för Sveriges Migrationsverk att gå in i högsta beredskap, samt att Migrationsverket befinner sig i ett speciellt läge med långa köer för ukrainare. Halvvägs genom artikeln lyfts det att samtidigt som Sverige tar sig an denna stora humanitära utmaning har det blivit nödvändigt att omvärdera försvars- och säkerhetspolitiken i Sverige, huruvida Sverige ska gå med i Nato eller inte:

Dagligen och stundligen får vi ta del av de mänskliga tragedierna. Bilderna är fasansfulla och uteslutande sorgliga. Döda på gatorna under synken och massgravar i parkerna. Människor som levde sina vanliga liv precis som vi här i Göteborg, i Uddevalla, i Umeå, i Stockholm.

Texten har hög affinitet. Skribenten beskriver först de fasansfulla bilderna vi får till oss i Sverige, för att sedan måla upp en bild av att de ukrainska medborgarna är precis som svenska medborgare vilket kan öka medlidandet hos läsaren. Dock går det också att reflektera över vad skribenten menar med “vanliga liv precis som vi”: vad innebär vanliga liv och vilka människor tillhör “vi”? Transitivitet är ”vi” som får ta del av dessa bilder från kriget i Ukraina.

”Det viktigaste budskapet är att Europa står upp för Ukraina och är beredda att gemensamt hjälpa dem som flyr de ryska krigshandlingarna”, sa integration-

och migrationsministern Anders Ygeman.

Texten har hög affinitet, både för att det är ett citat av Anders Ygeman, men också för att skribenten samtycker med uttalandet. I citatet är agenten Europa, det är Europas plikt att stå upp för Ukraina.

Det är en anständighetsfråga att få fart på mottagningsförmågan, liksom det är en självklarhet att ge människor ett vettigt boende, skolplatser till barnen, jobb till vuxna, sjukvård och vaccin – bara en tredje del av ukrainare har fått covidsprutor.

Texten har en lägre affinitet eftersom skribenten använder sig av ordet ”liksom”, vilket ger texten en viss osäkerhet. Hade skribenten däremot uteslutit ordet, skulle skribenten uppfattas mer säker i sitt påstående och texten skulle framstå som en absolut sanning. Däremot är modaliteten objektiv, vilket framhäver texten som konkret fakta och kan på så vis ändå framstå som en sanning hos mottagaren.

5.2 Diskursiv praktik

Diskursiv praktik koncentrerar sig på hur texter hänger ihop med andra texter och med andra diskurser. Den diskursiva praktiken handlar också om konsumtionen av texter, vilket innebär att förstå hur texten läses och hur den tolkas av läsaren (Svensson 2019: 56). I denna del av analysen har ingen undersökning av konsumtionen gjorts. Statistik från (Ocast 2023) visar att Göteborgs-Postens tryckta tidning når ut till 228 000 människor om dagen och Sydsvenskan når ut till 159 000 människor, vilket kan anses vara en stor spridning i konsumtionen av dessa tidningar.

I fråga om hur texterna hänger ihop med andra texter och hur diskurser hänger ihop med andra diskurser, kan gestaltningen av flyktingar ses som sammanhängande med både Sveriges och EU:s migrationspolitisk. Flertalet ledare bygger på uttalanden från andra källor som svenska och internationella nyhetsmedier, politiska ledare, så väl svenska som europeiska, och organisationer som UNHCR. Detta kan delvis göra att innehållet av texten uppfattas vara mer trovärdigt.

I ledarartiklarna från Sydsvenskan och Göteborgs-Posten går det att skåda likheter och viss skillnad i hur samtalets förs och hur flyktingar från Syrien och Ukraina gestaltas. Artiklarna från 2015 visar delvis på hur Sydsvenskan är influerad av den politiska diskursen. I artikeln “Samarbeta med Turkiet. Men sluta inte att kritisera” menar skribenten att EU har ytterst små möjligheter att påverka ”flyktingströmmen” utan en samverkan med Turkiet, men påpekar att Turkiets auktoritära styre inte blir mindre allvarligt

för att det begås av en regering som samarbetar med EU. Detta innebär att skribenten i detta fall ändå står bakom att ett samarbete är aktuellt. I ledaren "Asylpolitik ska vara solidarisk. I Örkelljunga och i övriga EU", lyfts det brev som socialnämnden i Örkelljunga skrivit till regeringen och Migrationsverket, där det bland annat beskrivs det bland annat att de syriska asylsökande är en fara för kommunens invånare. Däremot ställer sig de två ledarartiklarna från Göteborgs-Posten samma år kritiskt till ett samarbete mellan EU och Turkiet, samt ansvarsfördelningen av syriska flyktingar. I ledaren "Ge oss det vi vill ha, annars..." vill skribenten se en förändring i Europas flyktingpolitik. Skribenten undrar om Europa vill sända signalen till närliggande områden att Europa är villiga att samarbeta med Turkiet, vars president förnekar det armeniska folkmordet och förföljer politiska motståndare för att få hjälp att stoppa flyktingströmmarna. Ledarartikeln "gemensamt ansvar behövs" påpekas det att ansvarsfördelningen av flyktingmottagandet är ojämnt fördelat, både i Syriens grannländer och inom Europa. Skribenten till ledarartikeln ifrågasätter varför det är ojämnt fördelat och önskar en förändring där världssamfundet tar ett gemensamt ansvar.

I Sydsvenskans ledarartiklar från 2016 förs delvis liknande diskurser som året tidigare. I "Bråttom för EU och Merkel", står skribenten bakom Angela Merkel om att EU måste möta "flyktingkrisen" gemensamt. I artikeln beskrivs flyktingarnas utsatthet och det faktum att barn drunknar när de flyr över havet med bristande båtar. Artikeln "Tänk till om kontrollerna. Och glöm inte pendlarna", ställer sig skribenten bakom den politiska diskursen om de ID- och gränskontroller som var aktuella åtgärder vid den här perioden. I ledaren påpekas det att pendlarna i Öresundsregionen har drabbats hårt och menar på att politiker ska ha dem i åtanke i frågan om att förlänga dessa kontroller. De syriska flyktingarna i denna ledare kan på så vis framstå som orsaken till problemet. Pendlarnas problematik kommer till uttryck och de syriska flyktingarna åsikter uteblir. Ledarartiklarna från Göteborgs-Posten från 2016 visar däremot inte på liknande diskurs som året innan, utan närmar sig den belastning som hävdas komma med flyktingar inte minst i artikeln "Asylrätten är förlegad". I artikeln beskrivs negativa aspekter av flyktingars vägar in till det svenska samhället, att föreställningen att "riktiga" flyktingar lätt kan urskiljas från andra migranter. I ledaren påpekas att asylrätten är förlegad och skribenten vill ha en förändring, då den inte matchar dagens verklighet. "Stärk EU:s yttre gränser" från Göteborgs-Posten gör liknande antaganden som ledaren "Samarbeta med Turkiet. Men sluta inte att kritisera" från Sydsvenskan 2015, där skribenten ställer sig bakom ett förhandlande med Turkiet för att stoppa illegala flyktingsmugglare, att stärka EU:s yttre gränser och värna om den fria rörelsen. Den stora inströmningen av syriska flyktingar återspeglas på ett sätt som en belastning för Europa, då den fria rörligheten är viktig för

Europa.

I ledarartiklarna från 2022 går det att se en annan typ av diskurs i ledarna. Ukrainas utsatthet beskrivs och den solidaritet som efterfrågades under inströmningarna av de syriska flyktingarna, rapporteras nu som något till och med privatpersoner erhåller. Båda tidningarna följer det politiska skiftet i Sveriges politiska ställning till flyktingmottagandet av ukrainska flyktingarna, vilket kan ha att göra med aktiverandet av massflyktsdirektivet. I ledarartikel "Nu välkomnas flyktingar" från Sydsvenskan, citeras både Christian Sonesson från Moderaterna och Louise Erixon från Sverigedemokraterna som båda talar om att "riktiga" flyktingar har anlät. Skribenten ifrågasätter dock vändningen genom att bland annat skriva att båda dessa partier är de som allra mest kritiserat den tidigare invandringen. I "Andrummet drabbar de som behöver andrum nu", ifrågasätter skribenten återigen den politiska diskursen som sker, bland annat beskrivs det hur Anna König Jerlmyr (M) hävdar att det är en skam att människor får en oduglig start i Sverige, då kapaciteten hos Migrationsverkets inte är tillräcklig. Skribenten påpekar det faktum att Moderaterna bär en del av ansvaret i att Migrationsverkets kapacitet inte är tillräcklig, då de tidigare ansåg att flyktingmottagningen skulle vara så stram som möjligt. Båda dessa ledare lyfter den svenska solidaritet, där svenskar har öppnat upp sina hem för ukrainarna. I ledarartikeln "Underskatta inte den nya flyktingkrisen" från Göteborgs-Posten 2022 belyses en rad olika sociala problem som Ukraina präglas av, dock uppfattas det inte som något problem så länge politiska ledare runt om Europa förbereder sig inför detta. I samma artikel lyfts även de ukrainska flyktingarna som en tillgång för Sverige, baserat på att ukrainare har god grund utbildning och vill göra rätt för sig. I ledaren "Börja diskutera Nato nu!" målas en bild av att ukrainska medborgare är precis som svenska medborgare, vilket kan skapa identifikation och medlidande. Ukrainska medborgare beskrivs som utsatta och det är Sverige och övriga Europas plikt att stå upp för dem.

5.3 Social praktik

Social praktik innebär att text och diskursiv praktik placeras i förhållande till den bredare sociala praktiken. De två aspekterna av social praktik som tidigare nämnts i metodval innebär dels att relationen mellan den diskursiva praktiken och den diskursordning som den ingår i ska klarläggas, och för att se över de icke-diskursiva sociala och kulturella relationer och strukturer som skapar ramen för den diskursiva praktiken (Winther Jørgensen & Phillips 2000:90).

De diskurser som har kommit till känna i den diskursiva praktiken visar att flyktingar framställs övervägande neutralt, men att negativa tendenser i större utsträckning framkommer än positiva. Strömbäck (2014:157) beskriver att människors behov av att konsumera nyhetsjournalistik för information ger journalistiken en omfattande makt över våra tankar och uppfattningar om verkligheten. Eftersom journalistiken och medier har makt att påverka det offentliga samtalet och individers uppfattningar, kan diskurser om flyktingar i media påverka människor till att både få en negativ inställning till flyktingar; om de gestaltas som en belastning eller ett hot, eller en positiv inställning om flyktingarna exempelvis presenteras som en tillgång. Inte i någon av artiklarna kom flyktingar till tals, vilket innebär att deras sida av flykten inte kommer till läsarens kännedom.

Resultatet av textanalysen och den diskursiva praktiken till stor del visar att Göteborgs-Posten och Sydsvenskan upprätthåller diskurserna när det gäller de syriska flyktingarna och flyktingpolitik, samtidigt som diskurserna kring de ukrainska flyktingarna vidmakthålls enligt massflyktdirektivet. Vissa av artiklarna motsätter sig vissa typer av makter och ifrågasätter politiska diskurser. En förändring av diskursen angående alla flyktingar och inte endast ukrainska i media är väsentligt för att kunna bryta maktordningar.

6. Diskussion

I denna del diskuteras en sammanfattning av analysen tillsammans med tidigare forskning, samt relationen mellan resultat, teori och metod.

Utifrån det analyserade empiriska materialet går det att se att syriska flyktingar i större utsträckning beskrivs i relation till bristande flyktingmottagande, där EU måste möta ”flyktingkrisen tillsammans, samt samhällsrelaterade problem. Ukrainska flyktingar beskrivs i en kontext av utsatthet i större utsträckning än syriska flyktingar och i behov av hjälp, aldrig framstår de syriska flyktingarna som ett samhällsproblem. Likt Enroths (2022) studie som visar på skillnader i medierepresentationerna av EU-medborgare och papperslösa migranter, där EU-medborgare är bundna till fler fattigdomsrelaterade problem, som exempelvis utsatthet. Papperslösa migranter visade sig vara bundna till både rätten till sjukvård, åtgärder eller ordningsfrågor. Enroths syfte med studien var bland annat att analysera och jämföra mönster för representationer av dessa två grupper, samt hur dessa mönster relaterar till reglerande händelser under den analyserade tidsperioden. 2015 infördes gränskontroller och 2016 infördes identitetskontroller och Sverige gick från att ha EU:s mest generösa asyllagstiftning till EU:s miniminivå. 2022 aktiverades massflyktsdirektivet för första gången och dessa införanden av regelverk kan ligga till grund för varför det skiljer sig i gestaltandet av ukrainska och syriska flyktingar på ledarsidorna i Göteborgs-Posten och Sydsvenskan.

Forskning av Ekman och Krzyzanowski (2021) beskriver hur ledarskribenter konstruerar teman kring invandring och invandrare i Svenska Dagbladet och Göteborgs-Posten. Författarna hävdar att de två tidningarna visar att det högerextrema språket helt eller delvis används i ledarartiklarna. I denna studie har inte en språkanalys av just högerextremt språk gjorts, där av går det inte att utesluta att tidningarna har en tendens av högerextremt språk eller inte. Däremot, som beskrivet innan, finns det olika teman som respektive flyktinggrupp beskrivs inom, som ukrainska flyktingar och utsatthet, samt syriska flyktingar och problematik så väl i Sverige och inom EU. Det är dock viktigt att understryka att flertalet ledarartiklar varken uttrycker direkta positiva eller negativa attityder till de två flyktinggrupperna, vilket liknar det resultatet Bolin, Hinnfors och Strömbäck (2015) kom fram till, att övervägande ledarartiklar gestaltade invandring och integration varken var positiv eller negativ, men att negativa gestaltningar av invandring och integration var mer vanligt förekommande än de positiva. I denna studie handlar det om att syriska flyktingar till större del gestaltas negativt och ukrainska flyktingar positivt. Sydsvenskan var den tidning som gestaltade syriska flyktingar i samband med samhällsproblem. Göteborgs-Posten var den tidning som påpeka att ukrainare på sikt har

positiva effekter på samhället, då ukrainare har god grundutbildning och vill göra rätt för sig.

Ytterligare forskning från Theorin och Strömbäck (2020) visade att respondenter var mer positiva till arbets- eller utbildningsrelaterad invandring, än till flykting- och familjeinvandring. Samt att negativa effekter av att använda högerorienterade alternativa medier som är emot invandring var starkare än de positiva effekterna av att använda sig av vänsterorienterad media. Theorin och Strömbäcks analys grundar sig på svar från respondenter, vilket å ena sidan denna studie inte gör. De analyserade tidningarna i denna studie är varken vänster- eller högerorienterad alternativa medier. Däremot är både Göteborgs-Posten och Sydsvenska av den politiska inriktningen: oberoende liberal. Det som går att se är att de skiljer sig mellan dessa tidningar och inom tidningarna i hur det gestaltat flyktingar från Ukraina och Syrien. Denna studie visar Sydsvenskan erhåller samma typ av flyktingdiskurs under 2015 och 2016, för att under 2022 ifrågasätta politiska partier på högerkanten, främst Moderaterna och Sverigedemokraterna för att ha skriftat i sin politik. Göteborgs-Posten flyktingdiskurs skiljer sig åt från 2015 och 2016, där de under 2015 ställer sig kritiskt till bland annat ett samarbete mellan EU och Turkiet, för att under 2016 vara för ett samarbete mellan EU och Turkiet. Under 2022 målar tidningarna upp ukrainska flyktingar som utsatta och vikten av att hjälpa dem. På så vis går det att se en viss förändring i diskursen angående flyktingar både inom och emellan tidningarna. Detta resulterar i att det skiljer sig lite i flyktingdiskursen, beroende på vilket år och vilken tidning en väljer att läsa.

Slutligen, denna studie utgår från en kritisk diskursanalys, närmare bestämt Faircloughs tredimensionella analys. Syftet med en kritisk diskursanalys är att belysa språkbrukets roll i skapandet och återskapandet av ojämlikheter i samhället. Faircloughs kritiska diskursanalys är komplex, där av baseras analysen till största del på textdimensionen där utgångspunkten varit utifrån de grammatiska teknikerna modalitet och transitivitet. Diskursiv praktik och social praktik som är de andra två dimensionerna har analyserats i begränsad utsträckning. Eftersom begränsningar i själva textdimensionen har gjorts som även analyserar språkbruket, textens uppbyggnad, satsbyggnad och vokabulär, utesluts en mer gedigen analys. Avgränsningen var emellertid relevant för att uppnå studiens syfte och frågeställning. Denna studie korresponderar till viss del med tidigare forskning av den anledning att flyktingar har en tendens att framställas i mer negativa termer än positiva. Dock vill jag hävda att det finns behov för mer forskning och ökad kunskap inom området som skildrar hur olika flyktinggrupper representeras i media, samt om flyktingdiskursen förändras över tid. Denna studies teoretiska ramverk visar en aspekt, en annan teori eller andra avgränsningar kan

eventuellt visa på andra aspekter eller resultat i flyktingdiskursen angående ukrainska och syriska flyktingar. På så sätt har denna studien bidragit till ökad kunskap om hur dessa två flyktinggrupper framställs på ledarsidor, samt öppnar upp för eventuella nya kunskapsluckor och vidare forskning.

7. Slutsats

Syftet med denna studie var att analysera hur flyktingar från Ukraina och Syrien framställdes på ledarsidorna i Sydsvenskan och Göteborgs-Posten. För att uppnå syftet ställdes frågorna: 1. Hur gestaltas flyktingarna från Ukraina och Syrien på ledarsidorna i Göteborgs-Posten och Sydsvenskan? 2. Finns det skillnader i gestaltandet av syriska och ukrainska flyktingar? De analyserade tidsperioderna var 2015–2016 och 2022. Resultatet av studien visar att det finns viss skillnad inom respektive tidning om hur de framställer de två flyktinggrupperna, men också emellan de två tidningarna.

Resultatet av första frågan visar att ukrainska flyktingar till stor del framställs i en målande kontext där de beskrivs som individer likt oss i Sverige och deras behov av hjälp, samt som en tillgång för det svenska samhället. Resultatet visar också att syriska flyktingar beskrivs mer sakligt och ofta i förhållande till olika problem som både är relaterade till det svenska samhället och EU, där ojämna fördelning av flyktingmottagande riskerar att hämma den fria rörligheten inom EU.

Resultatet av den andra frågan visar att det finns skillnader i framställningen av Syriska och ukrainska flyktingarna, både inom respektive tidning och emellan tidningarna. Ledarartiklarna från Sydsvenskan 2015 och 2016 visar att diskursen kring de syriska flyktingarna uppfattas mer som ett samhällsrelaterat problem, där både invånare i Örkelljunga och sundspendlare i Öresundsregionen påverkas av inströmningarna av syriska flyktingar. Samt att ett samarbete med Turkiet är relevant. Göteborgs-Posten diskurs under 2015 angående de syriska flyktingarna fokuserar mer på deras utsatthet och ställer sig kritiskt till både ett samarbete med Turkiet och ansvarsfördelningen generellt. För att under 2016 skifta till att ett samarbete med Turkiet är en god idé och hävda att asylrätten är förlegad och menar på att det är svårt att peka ut vem som är ”riktig” flykting rent juridiskt. Detta korrelerar delvis med Sveriges migrationspolitisk vid dessa perioder, då Sverige införde både gränskontroller 2015 och tillfälliga Identitetskontroller 2016, samt att samma år gå från EU:s mest generösa asyllagstiftning till EU:s miniminivå.

De analyserade ledarartiklarna från respektive tidning under 2022, skiljer sig lite från varandra. Sydsvenskan påpekar det faktum att både Moderater

och Sverigedemokrater som mest kritiserat den tidigare invandringen, är nu öppna för ukrainska flyktingar. De påpekar också att Moderaterna inte ska kritisera Migrationsverkets låga kapacitet när det själva är en anledning till det problemet. Göteborgs-Posten beskriver Ukrainas sociala problem inom landet, men hävdar att det inte behöver vara ett problem så länge Europas ledare är förberedda. Samt att ukrainare på sikt har positiva effekter på samhället då de har god grundutbildning. Diskursen kring de ukrainska flyktingarna generellt är att de gestaltas i högre utsträckning som utsatta och vikten av att hjälpa dem. Tidningarna följer också den politiska diskursen angående massflyktsdirektivet till de ukrainska flyktingarna. EU beslutade att för första gången någonsin att aktivera massflyktsdirektivet den 4 mars 2022, vilket betyder att ukrainska medborgare erbjuds ett omedelbart och tidsbegränsat uppehålls- och arbetstillstånd i alla EU:s medlemsländer. Således samstämmer diskurserna i ledarartiklarna med migrationspolitiken och politiska diskurser.

Slutsatsen att dra är att syriska flyktingar gestaltas i större utsträckning i relation till svenska samhällsrelaterade problem och problematiken med bristande flyktingmottanden inom Europa, som kan innebära att den fria rörligheten inom EU hämmas. Ukrainska flyktingar gestaltas i större utsträckning som individer precis som i Sverige och i behov av hjälp. Det är dock viktigt att ha i åtanke, att endast 12 ledarartiklar har analyserats, sex stycken av respektive tidning. Detta ger inte en fullt representativ bild, utan en större omfattning både vad det gäller ledarartiklar och tidsram krävs för att styrka detta.

8. Vidare forskning

Denna studie är liten till sitt omfång, men vikten av en större mer omfattande studie är relevant med tanke på omständigheterna som sker runt om i världen. En större analys av svenska tidningar, ledarsidor och andra artiklar i tidningar som berör just flyktingar från olika länder är aktuellt, då det kan ge oss en mer rättvis bild av hur media framställer flyktingar, exempelvis gällande om det finns skillnader mellan flyktingar och hur det kan påverka läsaren. En större analys kan också ge en mer gedigen slutsats huruvida diskursen om flyktingar förändras och varför den förändras eller inte.

En omfattande studie av diskursen kring flyktingar i media är viktig, för det handlar om mänskliga rättigheter och just nu är minst 100 miljoner människor på flykt.

Referenslista

Litteratur

Bolin, Niklas; Hinnfors, Jonas. & Strömbäck, Jesper. 2016. Invandring på ledarsidorna i svensk nationell dagspress 2010–2015. I Truedson, Lars (red.). *Migrationen i medierna – men det får en väl inte prata om?* Institutet för mediestudier, 192–211. <https://mediestudier.se/wp-content/uploads/2016/05/Migrationen-i-medierna.pdf>

Davidson, Bo & Patel, Runa. 2019. *Forskningsmetodikens grunder: att planera, söka och rapportera en undersökning*. 5. Uppl. Lund: Studentlitteratur

Ekman, Mattias, & Krzyzanowski, Michal. 2021. A populist turn?: News editorials and the recent discursive shift on immigration in Sweden. *Nordicom review*, 42 (1), 67–87. DOI: 10.2478/nor-2021-0007

Enroth, Nicklas. 2022. EU citizens and undocumented migrants in the news: quantitative patterns of representation in Swedish news media 2006–2016. *Nordic social work research*. [Online] 12 (5), 749-762. DOI: 10.1080/2156857X.2021.1875259

Fairclough, Norman. 2003. *Analysing Discourse: Textual analysis for social research*. Routledge
https://www.academia.edu/35150783/_Norman_Fairclough_Analysing_discourse_textual_REAL

Fairclough, Norman. 1993. *Critical Discourse Analysis and the Marketization of Public Discourse: The Universities*. SAGE. DOI: 10.1177/0957926593004002002

Graf, Heike. 2019. Journalistiken, den etniska mångfalden och migration. I Karlsson, Michael & Strömbäck, Jesper. (red.). *Handbok i journalistikforskning*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur, 311–323.

Larsson, Reidar. 2014. *Politiska ideologier i vår tid*. 8. Uppl. Lund: Studentlitteratur. <https://studora.se/produkt/politiska-ideologier-i-var-tid/las>

Nord, Lars. 2001. *Vår tids ledare: en studie av den svenska dagspressens politiska opinionsbildning*. 1. Uppl. Carlsson Bokförlag.

Strömbäck, Jesper. 2014. *Makt, medier och samhälle*. 2. Uppl. Lund: Studentlitteratur.

Svanberg, Ingvar & Tydén, Mattias. 2005. *Tusen år av invandring*. Dialogos Förlag.

Svensson, Peter. 2019. *Diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur

Theorin, Nora, & Strömbäck, Jesper. 2020. Some Media Matter More Than Others: Investigating Media Effects on Attitudes toward and Perceptions of Immigration in Sweden. *The international migration review*. [Online] 54 (4), 1238–1264. DOI: 10.1177/0197918319893292

Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise. 2000. *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur

Tidningsartiklar

Birgersson, Susanne. 2015. Ge oss det vi vill ha, annars... *Göteborgs-Posten*. 26 oktober.

<https://nogo.retrieverinfo.com/prod?a=6598&d=050802201510262408496&s=50802&sa=2001312&x=d0f18cea1c1e036dcd583b47e13466cd&tz=Europe/Stockholm&t=1681934993> (Hämtad 2022-11-19).

Boström, Håkan. 2022. Underskatta inte den nya flyktingkrisen. *Göteborgs-Posten*. 11 mars.

<https://nogo.retrieverinfo.com/prod?a=6598&d=050802202203115212562&s=50802&sa=2001312&x=07530d58e38df795b13fec713c83f864&tz=Europe/Stockholm&t=1681936897> (Hämtad 2022-12-03)

Boström, Håkan. 2016. Asylrätten har blivit förlegad. *Göteborgs-Posten*. 18 juli.

<https://nogo.retrieverinfo.com/prod?a=6598&d=050802201607182749985&s=50802&sa=2001312&x=82ebb21cc29028d40f81ceb4754bd600&tz=Europe/Stockholm&t=1681935932> (Hämtad 2022-11-24)

Cwejman, Adam. 2015. Gemensamt ansvar behövs. *Göteborgs-Posten*. 7 september. <https://nogo.retrieverinfo.com/prod?a=6598&d=050802201509072295752&s=50802&sa=2001312&x=67b02be5f96b483e3d51432413165b00&tz=Europe/Stockholm&t=1681934756> (Hämtad 2022-11-19).

Hjärne, Peter. 2022. Börja diskutera Nato nu!. *Göteborgs-Posten*. 20 mars.

<https://nogo.retrieverinfo.com/prod?a=6598&d=050802202203205223205&s=50802&sa=2001312&x=c70d8f710b3c35f854cb511f095e6172&tz=Europe/Stockholm&t=1681937142> (Hämtas 2022-12-03)

Ismail, Bawar. 2016. Stärk EU:s yttre gränser. *Göteborgs-Posten*. 9 mars.

<https://nogo.retrieverinfo.com/prod?a=6598&d=050802201603092589096&s=50802&sa=2001312&x=340b56a42998b3775c3aa6f13840c773&tz=Europe/Stockholm&t=1681936295> (Hämtad 2022-11-24)

Runsten, Ingrid. 2016. Bråttom för EU och Merkel. *Sydsvenskan*. 24 februari.

<https://nogo.retrieverinfo.com/prod?a=6598&d=050859201602240728709f68234ff8e2944aa64f538af4&s=50859&sa=2001312&x=5c7ea43b41bfa181>

[6b7465e6a387d46d&tz=Europe/Stockholm&t=1681932414](https://www.sydsvenskan.se/2015-08-26/asylpolitiken-ska-vara-solidarisk-i-orkelljunga-och-i-ovriga-eu) (Hämtad 2022-11-22)

Runsten, Ingrid. 2015. Asylpolitiken ska vara Solidarisk i Örkelljunga och i Övriga EU. *Sydsvenskan*. 26 augusti. <https://www.sydsvenskan.se/2015-08-26/asylpolitiken-ska-vara-solidarisk-i-orkelljunga-och-i-ovriga-eu> (Hämtad 2022-11-17)

Sydsvenskan. 2022. Nu välkomnas flyktingarna. *Sydsvenskan*. 5 mars. <https://nogo.retrieverinfo.com/prod?a=6598&d=050859202203054fc11735eb1d8bc410f0fb0765df9ff2&s=50859&sa=2001312&x=8a3f572180e078b820d43aa2f9b4e69f&tz=Europe/Stockholm&t=1681933111> (Hämtad 2022-12-06)

Sydsvenskan. 2022. Andrummet drabbar dem som behöver andrum nu. *Sydsvenskan*. 22 mars. <https://nogo.retrieverinfo.com/prod?a=6598&d=05085920220322941ef33cf8d1696f9d2d239c09282be2&s=50859&sa=2001312&x=6e285e726273c65d5674bd7a87d5f6cc&tz=Europe/Stockholm&t=1681933372> (Hämtad 2022-12-06)

Sydsvenskan. 2016. Tänk till om kontrollanterna. Och glöm inte pendlarna. *Sydsvenskan*. 20 oktober. <https://nogo.retrieverinfo.com/prod?a=6598&d=050859201610205fec3ae3aba3955cbf813cf210fe83f7&s=50859&sa=2001312&x=1441816f23415c1f887a79067ce4733a&tz=Europe/Stockholm&t=1681932880> (Hämtad 2022-11-22)

Sydsvenskan. 2015. Samarbeta med Turkiet. Men sluta inte att kritisera. *Sydsvenskan*. 7 oktober. <https://nogo.retrieverinfo.com/prod?a=6598&d=05085920151007c8890c5b5b7e3b3eb1414463f4711060&s=50859&sa=2001312&x=6896f2997b9028c49aeb386652bb863c&tz=Europe/Stockholm&t=1681932001> (Hämtad 2022-11-17).

Webbsidor

Göteborgs-Posten. U.å. *Riktig journalistik gör skillnad*. [Riktig journalistik gör skillnad - Göteborgs-Posten \(gp.se\)](https://www.gp.se/nyheter/riktig-journalistik-gor-skillnad) (Hämtad: 2023-10-26).

Liberalerna. U.å.a. *Liberalismen*. <https://www.liberalerna.se/liberalismen> (Hämtad: 2023-12-27)

Liberalerna. U.å.b. *Invandring*, [Invandring – Liberalerna](https://www.liberalerna.se/invandring) (Hämtad: 2023-12-27)

Migrationsverket. 2022a. *Historik*. <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Pressrum/Vanliga-fragor-fran-journalister/Historik.html> (Hämtad 2023-02-27).

Migrationsverket. 2022b. *EU har aktiverat massflyktsdirektivet*.
<https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Pressrum/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2022/2022-03-04-EU-har-aktiverat-massflyktsdirektivet.html> (Hämtad: 2023-03-05)

Nationalencyklopedin. [2023a]. Flykting. <https://www-ne-se.ezproxy.bib.hh.se/uppslagsverk/encyklopedi/1%C3%A5ng/flykting> (Hämtad 2023-01-22).

Nationalencyklopedin. [2023b]. Oberoende. [https://www-ne-se.ezproxy.bib.hh.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/oberoende-\(1\)](https://www-ne-se.ezproxy.bib.hh.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/oberoende-(1)) (Hämtad: 2023-01-20).

Nationalencyklopedin. [2023c]. Liberal <https://www-ne-se.ezproxy.bib.hh.se/uppslagsverk/encyklopedi/1%C3%A5ng/liberal> (Hämtad: 2023-01-20).

Ocast. 2023. *Topplista Sveriges största tidningar*. <https://ocast.com/se/toplists/orvesto-konsument-api> (Hämtad 2023-03-20)

Regeringskansliet. u.å. *Syrien* <https://www.regeringen.se/sveriges-regering/utrikesdepartementet/sveriges-forbindelser-med-omvarlden/mellanostern-och-nordafrika/syrien/> (Hämtad:2022-12-05).

Svenska FN-förbundet. 2023. *Ukraina*. <https://www.globalis.se/Konflikter/ukraina> (Hämtad: 2023-02-12)

Svenska FN-förbundet. 2022. *Syrien*. <https://www.globalis.se/konflikter/syrien> (Hämtad: 2022-12-05).

Sydsvenskan. 2016a. *Om sydsvenskan*. [Välkommen till oss på Sydsvenskan – Sydsvenskan](#) (Hämtad: 2023-10-26).

UNHCR. U.å. *Fakta om flyktingar i världen*. <https://www.sverigeforunhcr.se/fakta-flyktingar> (Hämtad 2023-02-26).

UNHCR. 2023a. *Tidslinje: kriget i Syrien 2011–2023*. <https://www.sverigeforunhcr.se/blogg/tidslinje-kriget-i-syrien-2011-2021> (Hämtad 2023-02-26).

UNHCR. 2023b. *Tack för ditt stöd under 2022*. [Faktablad].